

1 Latinská abeceda, výslovnost, přízvuk, délka hlásek

Latina má tu výhodu, že píše latinkou (i když původně pouze velkými písmeny, malými až ve středověku), používala se dlouho na území Evropy a stále se slova z ní vyskytují v jazycích (včetně češtiny).

Latina je navíc velmi pravidelná a má málo výjimek.

V archaické latině se vyskytovala jen jedna hláska (anglické w), později se oddělila na V a U, avšak zápis zůstal V (U v majuskulích (velkých písmenech) tedy „neexistuje“). Stejně jako J (nahrazuje se I).

K sice existuje, ale zachovalo se jen v několika slovech před „a“ (Kalendae, Karthágo).

Y a Z jsou pouze ve slovech přejatých z řečtiny.

Existuje i CH (ve slovníku pod písmenem C, ale vyslovuje se CH).

Samohlásky existují krátké a dlouhé (dlouhé se značí overline, ale já si je budu značit čárkou, protože overline se píše pomalu).

Existují i dvojhlásky: ae, oe, ei, ui, au, eu.

Výslovnost se liší podle národnosti. My budeme používat středoevropskou výslovnost, protože se na základě ní přejímala slova do češtiny (viz iústitia by se četla iustitia, ale v SE výslovnosti je to iusticia).

Čtení: ae[e:] a oe[e:], c[k] před a, o, u, souhláskou, nebo na konci slova. Jinak c[c]. qu[kv] (q se nikdy nevyskytuje bez následujícího u). ti[ci] pokud je následována samohláskou (výjimkou jsou: ?), jinak se čte [ti]. s[z] mezi samohlásky, jinak [s].

2 Skloňování a časování

2.1 Skloňování obecně

1. 5 pádů (nominativ, genitiv, dativ, akuzativ, vokál) je „shodných“ s českými pády. Ablativ (6. pád v latině, 8. v Indoevropské historii) je jiný než český 6 pád. Má původně otázku odkud, ale nabalil na sebe spoustu dalších významů.

Ve slovníku se vyskytuje: nominativ singuláru, pádová přípona genitivu singuláru (podle toho poznáme, podle čeho se skloňuje), femininum (f.) / masculinum (m.) / neutrum (n.), překlad.

V plurálu se vždy shoduje nominativ a vokativ. V singuláru skoro vždy. V plurálu se navíc vždy shoduje dativ a ablativ.

2.2 Substantiva 2. deklinace

Genitiv končí na -ae (nominativ končí často na -a). Pouze f. (většinou) / m., žádná n.

Vzor: fémina, ae, f. - žena

- fémin-a
- fémin-ae
- fémin-ae
- fémin-am
- fémin-a!
- fémin-á
- ...
- fémin-ae
- fémin-árum
- fémin-ís
- fémin-ás
- fémin-ae!
- fémin-ís

3 Slovníček

iánua = dveře

iústitia = spravedlnost